

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2007:95

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 2

Tägneby i Rystads socken

Inför nyplanerade villatomter på gammal åkermark
Inom och intill den medeltida bytomten i Tägneby
Tägneby 3:4 och 4:6, Rystads socken
Linköpings kommun
Östergötland

Dnr 421-187-2006

Johan Stenvall

UV ÖST RAPPORT 2007:95

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 2

Tägneby i Rystads socken

Inför nyplanerade villatomter på gammal åkermark

Inom och intill den medeltida bytomten i Tägneby

Tägneby 3:4 och 4:6, Rystads socken

Linköpings kommun

Östergötland

Dnr 421-187-2006

Johan Stenvall

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 010-480 81 40

Fax 010-480 81 73

uvost@raa.se

www.raa.se/uv

Produktion/grafisk form Britt Lundberg

Grafik Lars Östlin

Utskrift UV Öst, Linköping 2007

Kartor ur allmänt kartmaterial, ©Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2007 Riksantikvarieämbetet

UV Öst, Rapport 2007:95

ISSN 1404-0875

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Syfte	5
Metod och genomförande	7
Resultat	7
Åtgärdsförslag	7
Referenser	8
Arkiv	8
Kartor	8
Administrativa uppgifter	8

Fig 1. Karta över Östergötland med platsen för utredningsområdet markerat.

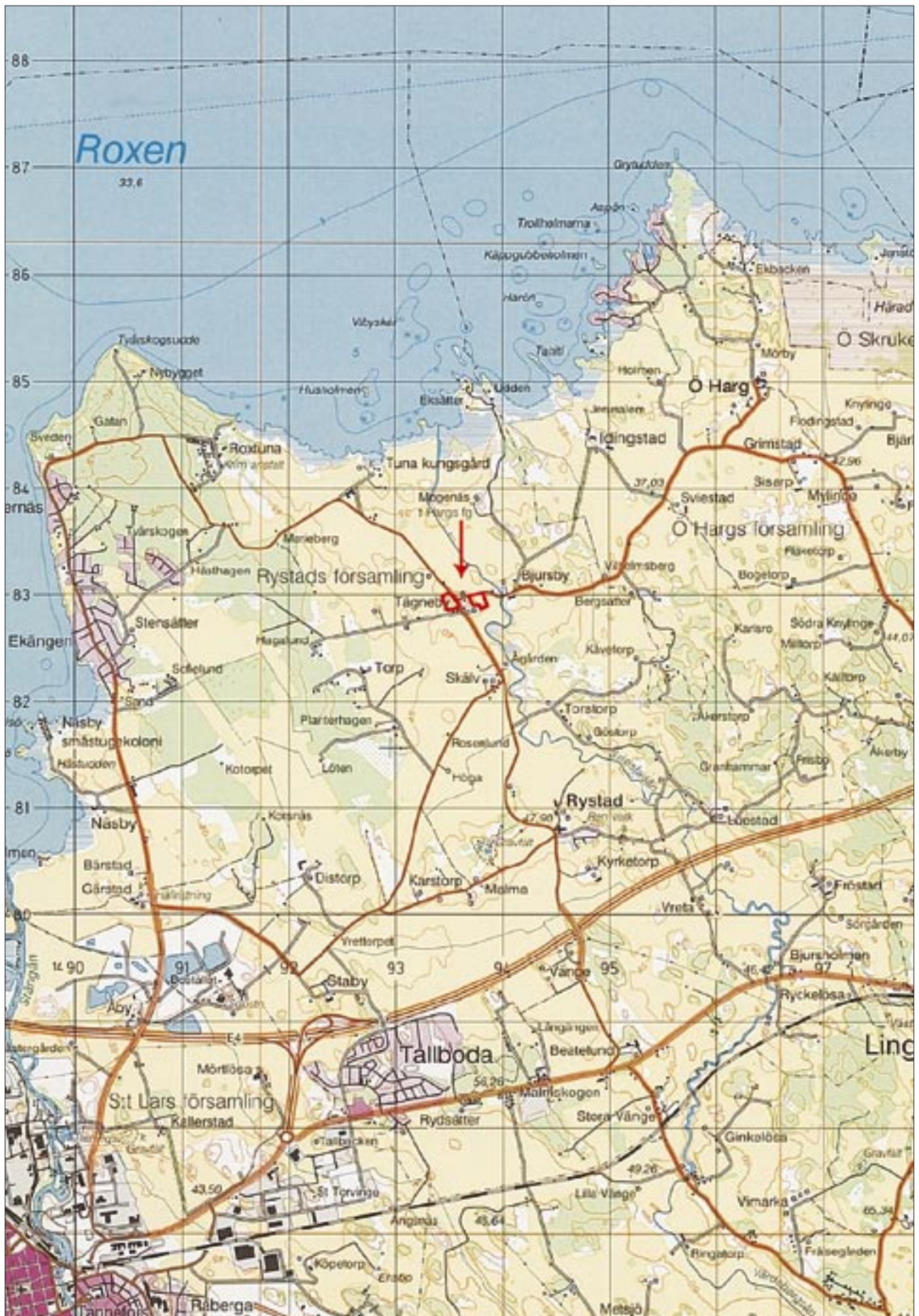

Fig 2. Utdrag ur analoga Gröna kartan med utredningsområdet markerat. Skala 1:50 000.

Arkeologisk utredning, etapp 2

Tägneby i Rystads socken

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet, UV Öst, utförde i september 2007 en arkeologisk utredning, etapp 2, inom fastigheterna Tägneby 3:4 och 4:6, Rystads socken, Linköpings kommun. Undersökningen utgjordes av sökschakt inom dels en nuvarande åker och dels inom en tidigare åkeryta som numera är planterad med ung björkskog. Uppdraget föranleddes av att nuvarande markägare har för avsikt att bebygga nio nya villatomter genom Linköpings kommun, Teknik och Samhällsbyggnad.

Över de två aktuella områdena togs 43 sökschakt upp. På den västra sidan, som är gammal åkermark, påträffades orörd mark på mellan 0,25–0,4 m från dagens markyta. Undergrunden bestod av brun lera. Inga anläggningar, lager eller fynd påträffades i något av schakten. På den östra sidan påträffades orörd mark mellan 0,4–0,7 m från dagens markyta. Undergrunden bestod av brun lera och morän på högre partier. Ett svartbrunt lager påträffades i några av schakten men var homogent med flammig botten och inte fyndförande varför det tolkades vara av naturlig art. Inga anläggningar, konstruktioner eller fynd kunde konstateras.

Efter avslutad arkeologisk utredning, etapp 2, bedömer UV Öst att de nu aktuella områdena inte innehåller lagskyddade fornlämningar.

Bakgrund

Linköpings kommun arbetar med detaljplan över området vid Tägneby (Tägneby 3:4 och 4:6), Rystads socken, Linköpings kommun, Östergötland. I planarbetet ingår småhusbebyggelse inom fastigheterna och för att klargöra eventuell förekomst av lagskyddade fornlämningar beställde markägarna genom Linköpings kommun en arkeologisk utredning, etapp 2.

Aktuellt område omfattar cirka 3 ha och ligger inom vad som bedöms vara Tägneby medeltida bytomt. Tägneby har skriftliga belägg från medeltiden och omnämns redan på 1300-talet (*Thiaghnbaby* 1360).

Fornlämningsskildern i området talar dock för ett äldre ursprung då den domineras av stensättningar och skålgropar som vanligtvis indikerar äldre järnålder och bronsålder. I det historiska kartmaterialet bestod Tägneby vid storskiftet år 1771 av fem kronohemman om vardera ett helt mantal. De tomter i byn som var bebyggda vid tiden för storskiftet är även bebyggda idag. Utsträckningen på den medeltida byn är dock okänd.

Inga fornlämningar, förutom den medeltida bytomten, finns registrerade i direkt anslutning till de planerade exploateringsområdena men den kulturhistoriska miljön, närheten till den medeltida bytomten och topografin i området är faktorer som talar för att områdena kan innehålla fornlämningar.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen, etapp 2, var att avgöra om de nu aktuella områdena innehåller fornlämningar eller ej. Övriga delar av Tägnebys fastigheter ingick ej i denna utredning.

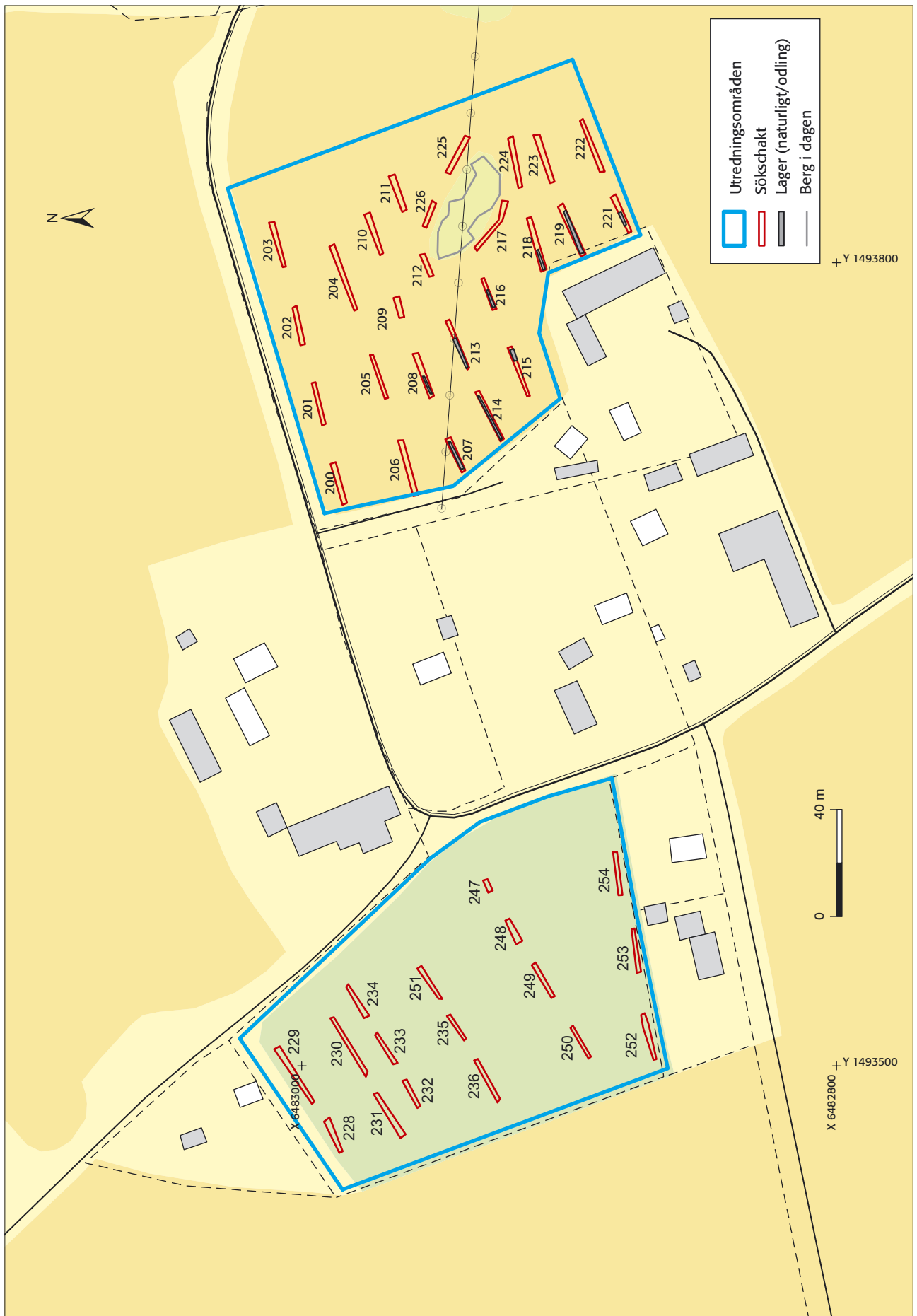

Fig 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med sökschakt markerade. Skala 1:2000.

Metod och genomförande

Inledningsvis utfördes en kart- och arkivgenomgång där äldre kartor och arkeologiska rapporter studerades. Denna låg till grund för både den efterföljande besiktningen och den nu utförda arkeologiska utredningen, etapp 2. Fältarbetet utgjordes av sökschakt över de båda exploateringsområdena. Matjorden banades skiktvis av ned till orörd mark. Eventuella lager eller anläggningar skulle framrensas med handredskap. Viss undersökning av eventuella anläggningar eller lager gjordes för att konstatera ålder och/eller fyndinnehåll. Härefter dokumenterades schakt och påträffade lager med D-GPS och digitalkamera. Inmätningar och foton bearbetas i Riksantikvarieämbetets informationssystem Intrasis.

Resultat

Sammanlagt 17 schakt togs upp på det västra utredningsområdet inom den gamla åkermarken som numera är beväxt med ung björkskog. Sökschakten förlades mellan de planterade björkraderna. Endast i schakt 229 påträffades moig, sandblandad lera. I de övriga schakten bestod undergrunden av brun lera. Orörd mark påträffades mellan 0,25–0,4 m från dagens markyta. Inget av schakten innehöll vare sig anläggningar, konstruktioner, lager eller fynd. Således har förmodligen inte den medeltida bytomten sträckt sig väster om genomfartsvägen, men tomterna norr och söder om området har inte undersökts.

På det östra utredningsområdet inom den nuvarande åkermarken togs 26 sökschakt upp. Åkermarken innehåller två impediment med berg i dagen. Marken sluttar svagt mot öster och har ett lägre parti mellan impedimenten. Alldeles öster om åkermarken löper Sviestadån. I schakt 207, 208, 213, 214, 215, 216, 218, 219 och 221 längst åt väster påträffades ett brunsvart lager som var mellan 0,1–0,3 m tjockt. Lagret grävdes bitvis för hand och schaktades sedan i botten. Inga fynd kunde konstateras men det innehöll bitvis lite sot och kol. Ner mot botten var lagret flammigt och tolkades vara av naturlig art.

Åtgärdsförslag

Efter avslutad arkeologisk utredning, etapp 2, bedömer Riksantikvarieämbetet UV Öst att de nu aktuella exploateringsområdena inte innehåller fornlämningar och att inga ytterligare antikvariska åtgärder behövs inför nybyggnad. Den medeltida bytomten och eventuella äldre lämningar ligger förmodligen inom de idag bebyggda tomterna.

Linköping i december 2007

Johan Stenvall

Referenser

Arkiv

FMIS (Fornminnesregistret), <http://www.fmis.raa.se>

Kartor

Lantmäteriet, <http://www.lantmateriet.se/>

Administrativa uppgifter

Län: Östergötland

Landskap: Östergötland

Kommun: Linköping

Socken: Rystad

Plats: Tägneby 3:4 och 4:6

Undersökningens mittpunkt: X6482950, Y1493780

Koordinatsystem: RT90, 2,5 gon V

Höjdsystem: RH00

Riksantikvarieämbetet dnr: 421-187-2006

Länsstyrelsen dnr: 431-18655-05

Länsstyrelsen beslutsdatum: 2006-11-21

Projektnummer: 1520757

Intrasisprojekt: O2006008

Rapportnummer: 2007:95

Ansvarig arkeolog: Johan Stenvall

Personal: Katarina Österström och Clas Ternström

Beställare: Länsstyrelsen Östergötland

Kostnadsansvarig: Magnus Metander och KarlsonHus AB genom Linköpings kommun

Undersökningstid: 11–12 september 2007

Undersökt yta: Ca 680 löpmetrar

Arkivhandlingar: Förvaras tills vidare på Riksantikvarieämbetet, UV Öst, Linköping.

Fynd: Inga fynd